

Teatrul ca instrument sinergic între terapie și educație

DOI : 10.46522/S.2025.ed.10

Marcela Livia DAN PhD

University of Arts Târgu-Mureș, Theatre and Multimedia Research Institute
dnliv@yahoo.com

Abstract: Theatre as a Synergistic tool Between Therapy and Education

András Visky's play, „Júlia” was first staged by Gábor Tompa in 2002, with Enikő Theatre has been an enduring art form throughout history, serving as a vehicle for communicating ideas, emotions and realities. From ancient Greek tragedies to modern contemporary plays, theatre has established itself as a powerful medium not only for entertainment but also for education and reflection on human life. Its transformative potential extends beyond mere performance, offering a range of benefits to both actors and spectators, underscoring its crucial role in education.

Theatre and performance can provide a valuable form of self-expression and empowerment for students/people living with disabilities.

From plays to dance performances, these artistic games offer numerous benefits for people who might otherwise face barriers to traditional forms of communication and expression. For students, play is a way to express their own abilities. They exercise their full capacity for physical adaptation, practical skills, develop their possibilities for appreciation, assimilation and creation. Play teaches them patience and discipline, respecting the rules.

Theatrical games are an interactive and attractive learning method through which the educational process can be transformed into a pleasant and practical experience.

The combination of art and therapy has its roots in Freud's and Jung's theories about the subconscious and unconscious. Art therapy is based on the premise that visual symbols and images are easily accessible elements and constitute a natural form of communication of human experience.

Anyone can make art, and there are so many different art forms that help students with special needs gain independence, confidence, and self-esteem. Art is incredibly beneficial for all students, no matter what. Art promotes freedom of creative expression, which helps students relax and think differently.

Key words: *drama therapy; disability; Theatre; students; didactic game.*

Teatrul este o formă de artă care a fost de secole parte integrantă a culturii umane. A evoluat în diferite forme și a câștigat o popularitate imensă ca mijloc de divertisment. Cu toate acestea, teatrul nu este doar o sursă de divertisment, ci joacă și un rol crucial în sectorul educației.

Teatrul este una dintre cele mai vechi arte, iar avantajul său unic constă în necesitatea contactului direct dintre creatori și public. Spre deosebire de omniprezentele seriale TV și forumurile de internet, teatrul este o întâlnire directă între oameni. Folosește limbajul semnelor și metaforelor, atingând cele mai profunde sfere ale personalității noastre, atingând coardele delicate ale sensibilității umane.

Teatrul în educație reprezintă un instrument valoros care combină învățarea cu divertismentul, dezvoltarea personală și conștientizarea socială. Prin integrarea tehnicilor teatrale în procesul educațional, profesorii pot crea un mediu captivant, în care elevii nu doar învață, ci și experimentează, se exprimă și își construiesc abilități esențiale pentru viață.

Scopul general al predării artei dramatice în învățământ este pentru încurajarea elevilor să-și dezvolte competențe, astfel încât să poată funcționa armonios ca personalități autonome, creșterea și dezvoltarea echilibrată a potențialului lor mental, psihologic și estetic, încurajarea exprimării creative, dobândirea de cunoștințe concrete pentru teatru și celelalte arte, precum și pentru relația acestora cu cultura și societatea, producția creativă și originală de texte dramatice, familiarizarea cu tehnicile și metodele de acțiune teatrală.

Lumea educației caută din ce în ce mai mult metode care să transmită cunoștințe în moduri unice. Teatrul, ca formă de artă, are puterea extraordinară de a atrage publicul într-un vârtej de evenimente, emoții și narațiuni. Spectacolele educaționale reprezintă o abordare inovatoare care combină divertismentul cu învățarea, oferind participanților oportunitatea de a absorbi informații într-un mod captivant.

Potrivit cercetării realizate de Kelin, integrarea teatrului în predarea literaturii dezvoltă gândirea critică, încurajează interpretarea personală și facilitează înțelegerea contextelor culturale. Elevii nu mai percep literatura ca pe un conținut fix, ci ca pe o sursă vie de experiențe (Kelin, 2021, pp. 130-145).

Integrarea teatrului în programa școlară poate ajuta elevii să dezvolte o varietate de abilități esențiale. Prin actorie și interpretarea personajelor, elevii învață să se exprime eficient, să gestioneze limbajul corpului și să își folosească vocea ca instrument de comunicare. Aceste abilități sunt cruciale într-o lume din ce în ce mai mult bazată pe comunicare.

În plus, participarea la activități teatrale încurajează munca în echipă și colaborarea. Elevii trebuie să se bazeze pe colegii lor pentru a realiza o producție de succes, ceea ce îi învață valoarea cooperării și a respectului reciproc. Acest aspect al teatrului îi ajută pe tineri să dezvolte abilități interpersonale care sunt fundamentale nu numai în mediul

educațional, ci și în viața lor viitoare. Au loc interacțiuni spontane care îmbogățesc procesul de învățare și promovează un mediu pozitiv și de susținere.

Câteva dintre principalele avantaje ale spectacolelor educaționale sunt:

Interactivitate: Publicul este adesea implicat în spectacol, ceea ce face ca învățarea să fie mai personală și mai imediată.

Vizualizarea conținutului: Datorită scenografiei, costumelor și actorilor, conceptele abstracte devin ușor de înțeles și mai ușor de reținut.

Emoții: Ne amintim sentimentele evocate de actori mai mult timp, ceea ce promovează o mai bună dobândire a cunoștințelor.

Dezvoltarea empatiei: În timp ce urmăresc un spectacol, publicul are oportunitatea de a se identifica cu personajele, forțându-le să le înțeleagă motivațiile, temerile și bucuriile. Teatrul prezintă perspective și situații diverse, încurajând empatia și înțelegerea emoțiilor altor persoane.

Extinderea vocabularului: Expunerea la o varietate de texte dramatice contribuie la dezvoltarea abilităților lingvistice.

Creativitatea: Spectacolele captivante stimulează imaginația și încurajează gândirea creativă.

Lucrul în echipă: Participarea la spectacole, atât ca spectator, cât și ca actor, dezvoltă abilități de colaborare. Se observă modul în care personajele fac față dificultăților. În plus, spectacolele pot fi o formă excelentă de consolidare a spiritului de echipă. Elevii au adesea ocazia să lucreze în grupuri la proiecte legate de teatru, ceea ce încurajează dezvoltarea abilităților de colaborare. Astfel de activități nu sunt doar plăcute, ci și încurajează un sentiment de responsabilitate față de grup și față de propriile responsabilități.

De asemenea, merită menționat faptul că participarea la spectacole dezvoltă creativitatea și imaginația. Prin asistarea la diverse povești și interpretări, tinerii descoperă noi perspective și moduri de gândire. Acest lucru, la rândul său, deschide ușa către o abordare mai creativă a vieții de zi cu zi și a învățării.

Gândirea critică: Analiza personajelor și a intrigii încurajează reflecția asupra realității. Aceste spectacole pot acoperi o varietate de subiecte, cum ar fi ecologia, istoria sau drepturile omului. Este important ca acestea să fie adecvate vârstei și intereselor publicului. Un program educațional bine planificat în teatru poate ajuta la abordarea subiectelor dificile într-un mod accesibil.

Analizarea acțiunilor personajelor și a consecințelor acestora îi învață importanța luării unor decizii informate și a evaluării implicațiilor morale ale propriilor acțiuni.

Organizarea de ateliere de teatru și spectacole educaționale poate ajuta la construirea de legături între colegi și la întărirea sentimentului de comunitate. Tinerii participă la ateliere de teatru, unde abordează subiecte importante pentru generația lor și se implică în procesul creativ. Acest tip de interacțiune le influențează percepția asupra realității, deschizându-le ochii către o diversitate de experiențe și probleme. Participarea comună

la spectacole încurajează, de asemenea, dezvoltarea abilităților sociale, esențiale la vârsta adultă. Este important ca școlile și instituțiile culturale să colaboreze pentru a crea programe care să promoveze dezvoltarea elevilor.

Reflecție asupra valorilor: Teatrul provoacă reflecție asupra întrebărilor fundamentale despre bine, rău, dreptate și iubire.

Inspirație pentru acțiune: Multe spectacole se încheie cu un îndemn la acțiune, care îi poate motiva pe tineri să se implice în inițiative sociale importante.

Prin diversele sale forme, de la dramaturgia clasică la cea modernă, teatrul oferă o multitudine de perspective care pot modela și dezvolta moralitatea noastră. Pe măsură ce societățile se schimbă, temele explorate pe scenă evoluează și ele, făcând aceste valori mai relevante și mai captivante.

Exemple de spectacole care pun accentul pe valorile morale pot fi găsite în fiecare repertoriu. Prin urmare, merită nu doar vizionat, ci și participat la discuții despre mesaj pentru a aprecia pe deplin semnificația acestor spectacole. Viitorul teatrului ca instrument de predare și divertisment va satisface cu siguranță așteptările publicului de astăzi.

Din ce în ce mai mult, spectacolele educaționale sunt concepute pentru a permite elevilor să își exprime ideile și preocupările. În cazul spectacolelor istorice, publicul poate simula evenimente, permițând o înțelegere practică a contextului istoric.

Din acest motiv, teatrul nu numai că implică tinerii, ci servește și ca instrument pedagogic care poate fi folosit în educația formală și informală. Prin spectacole captivante, tinerii au oportunitatea de a se dezvolta în cetățeni informați, pregătiți să participe la societatea din jurul lor.

De secole, teatrul a avut puterea unică de a conecta oamenii și culturile, oferind o arenă pentru dialog și schimb de idei. Spectacolele educaționale nu numai că distrează, ci și modelează atitudini sociale, îmbogățesc cunoștințele despre diferite tradiții și perspective și promovează înțelegerea interculturală. Datorită diversității temelor și stilurilor, fiecare membru al publicului poate găsi ceva care să-i placă, ceea ce duce în cele din urmă la o reflecție și un dialog mai profund.

Tehnologia transformă, de asemenea, modul în care comunicăm în cadrul spectacolelor educaționale. Aplicațiile mobile permit publicului să voteze în timpul spectacolelor, ceea ce poate influența intriga. Acest lucru face ca fiecare spectacol să fie unic, iar spectatorii simt că au o influență reală asupra mesajului artistic.

Spectacolele educaționale pot fi, de asemenea, o modalitate excelentă de a le arăta elevilor importanța unor perspective și abordări diverse asupra problemelor sociale comune. Acestea îi pot ajuta să înțeleagă mai bine lumea în care trăiesc și să aprecieze valori precum toleranța și deschiderea față de ceilalți.

Originile legăturii dintre teatru și educația emoțională sunt relativ recente în comparație cu vechimea și originile teatrului în sine. În anii 1970, Augusto Boal, în cadrul noilor curente ale teatrului secolului XX, a creat ceea ce el a numit „Teatrul Oprimați-

lor”, care a devenit o metodologie pentru abordarea problemelor sociale pe scenă prin învățare experiențială. Acesta este un exemplu de convergență dintre teatru și psihologie, un fundament pe care marele teoretician al teatrului Stanislavski îl explorase deja îndeaproape.

„Jocurile pentru actori și non-actori” propuse de Augusto Boal se numără printre cele mai des întrebuințate în pedagogia teatrală. Aceasta propune exerciții senzoriale, de memorie, de imaginație, de emoție, jocuri de relaxare, de încălzire vocală, de integrare în grup, de improvizație, care se dovedesc necesare în evoluția fiecărui individ, actor sau non-actor. Își propune să elibereze conștiința celor oprimați, ajutându-i să devină mai puternici pentru a-și recâștiga demnitatea, a-și exprima opiniile, a acționa, a se uni sau, pe scurt, a deveni actori în viața lor.

Teatrul Oprimaților se bazează pe două principii esențiale: în primul rând, să transforme spectatorul – o entitate pasivă, receptivă, care acumulează – în protagonist al acțiunii dramatice, în subiect, în creator și în agent al schimbării; în al doilea rând, să nu se limiteze la a reflecta asupra trecutului, și să se pregătească pentru viitor (Malcoci, 2016, 56-59).

Revitalizarea spiritului ludic are scopul de a stimula angajamentul și responsabilitatea față de sine, iar „abilitatea individuală de a participa la provocările jocului și efortul necesar pentru a reacționa la stimulii variați pe care jocul îi generează influențează gradul de dezvoltare personală.”(Spolin, 2008, 52) , ludicul devenind o parte din actor de-a lungul întregii existențe.

„Oricine poate juca, oricine poate improviza” (Spolin, 2008, 49). Ea a utilizat jocul în profesionalizarea actorului. Exercițiile propuse au un scop profund uman-regăsirea sinelui și dezvoltarea artistică. Exercițiile ei reprezintă atenția ei la prezent.

Creându-și jocurile, aceasta a considerat că „ele vor oferi actorului posibilitatea de a reacționa în mod spontan, și astfel actorii vor deveni mai naturali și autentici, eliberați de povara excesivă a Metodei (Abell, 2016, 13). Acum actor poate să devină oricine, fără eforturi deosebite.

Printre cei mai renumiți practicieni și teoreticieni cu privire la jocurile teatrale se numără Keith Johnstone. Acesta a fost un pionier și o figură influentă în lumea teatrului de improvizație, cunoscut pentru crearea *Sistemului de Improvizație* (un set de jocuri și tehnici pentru a elibera imaginația și a încuraja spontaneitatea care se bazează pe principii precum acceptarea ofertelor, jocul în echipă și acceptarea riscului) și a conceptului de *Theatresports*, un sistem de jocuri și exerciții menite să stimuleze creativitatea, spontaneitatea, povestirea și acceptarea ideilor partenerilor de scenă, aplicate în actorie. El elaborează a serie de exerciții de studiu al felului în care statutul modifică tipul de comportament uman. El remarcă că fiecare individ se atașează de un anumit statut. Rolul este conștientizarea și introspecția. Acesta formulează jocuri teatrale ce stau sub semnul spontaneității, al improvizației și ceea ce el numește *sport play*. Cele mai multe jocuri prezentate de el au luat naștere din următoarele teorii:

- Că participanții la improvizație se apără de pericole imaginare, ca și cum acestea ar fi reale;
- Că „distribuirea atenției” permite altor părți ale personalității posibilitatea să acționeze;
- Că arta actorului ține de conducere și subordonare;
- Că publicul dorește să vadă cum un personaj este transformat de un altul;
- Că poveștile primesc structură prin demontarea propriului început;
- Că spectatorul dorește să vadă actorul în stadii intermediare;
- Că participanții la improvizație au nevoi de permisiune pentru a explora situații extreme;
- Că atunci când ne gândim la cum o să fie, pierdem mare parte din ce se întâmplă pe scenă sau în viață. (Johnstone, 2011, 24-55)

Teatrul oferă elevilor o oportunitate de a-și dezvolta încrederea și abilitățile de a vorbi în public. În plus, participarea îi poate ajuta pe elevi să-și îmbunătățească abilitățile de rezolvare a problemelor, pe măsură ce învață să lucreze împreună ca parte a unei echipe.

Teatrul necesită exerciții mentale riguroase care sporesc funcțiile cognitive. Învățarea replicilor, amintirea coregrafiei și înțelegerea personajelor complexe implică un efort mental semnificativ. Aceste activități stimulează memoria și îmbunătățesc abilitățile cognitive generale.

Subiecții își aleg roluri pe care le interpretează în cadrul unor schițe sau piese. Se antrenează mimica, gestica, verbalizarea, dansul, muzica, emoția, fiind o tehnică complexă care solicită o implicare mare din partea subiecților. Se urmărește învățarea socială și interacțiunea între participanți. Se ține cont de timpul de desfășurare (trecut, prezent, viitor), veridicitate (real, posibil, imaginar) și modul de comunicare (verbal, nonverbal).

Jocurile teatrale reprezintă o metodă interactivă și atractivă de învățare prin intermediul cărora procesul educațional poate fi transformat într-o experiență plăcută și practică.

În felul acesta îi putem determina pe elevi să participe activ la lecții și să le creștem motivația.

Jocurile teatrale reprezintă nu numai un instrument educativ eficient în procesul de predare-învățare-evaluare, ci acestea pot contribui din plin la formarea unor competente esențiale pentru dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a elevilor.

Vocea/dicția este un instrument/tehnica specifică Artei Actorului. Vocea, ca instrument teatral, este folosită nu numai pentru a transmite cuvinte, ci și pentru a exprima stări, emoții, intenții, pentru a crea atmosfera și cadrul necesar comunicării interumane.

Vocea, la fel ca și corpul nostru, are nevoie de antrenament zilnic, atenție și grijă. Cele mai importante trei reguli de dicție sunt: antrenarea vocalelor și rostirea cât mai clară a lor, rostirea cuvintelor până la capăt, pauzele între cuvintele rostite.

Intonația are un rol esențial în actul comunicării deoarece aceasta influențează înțelegerea mesajului și impactul asupra interlocutorului.

Intonația îi ajută să scape de liniaritate, să evite un discurs monoton. Este important să se lucreze la modul în care se rostesc ideile, frazele, cuvintele și la modul în care se poate să se dea expresivitate mesajului. Repetarea și executarea replicilor sau mișcărilor va necesita concentrarea și îmbunătățirea memoriei.

Jocurile interactive, adică acele jocuri care implică alți parteneri de joc și care presupun raportarea în mod direct, sunt necesare pentru a-i încuraja pe elevi să fie mai încrezători, mai îndrăzneți, pentru a-și cunoaște nevoile, pentru a-și accepta problemele.

Drama dezvoltă capacitatea elevilor de a fi capabili să concentreze mintea, corpul și vocea, îmbunătățește limbajul, înțelegerea, exprimarea orală și pronunția îi ajută pe cei mai timizi copii să-și piardă treptat teama de a relaționa cu ceilalți vorbind în public și fiind capabili să se accepte pe sine, permite și o bună socializare.

Jocul dramatic îi învață pe copii să învețe, să împărtășească în grupuri, să accepte și să-i respecte pe ceilalți, să participe la sarcini creative, să-și dezvolte propria inițiativă, să rezolve conflictele prin non-violență, precum și încorporând comportamente de bază abilități verbale (abilități de vorbire), paralingvistice (ton, fluență, volum) și non-verbale verbal (postura corpului, gesturi, privirea, proximitatea, contactul fizic). Deci teatrul dezvoltă aceste abilități sociale, precum și valori pentru dezvoltarea și integrarea globală a ființei umane. Copilul își exersează toate simțurile și posibilitățile.

Drama cere elevilor să joace personaje diferite. O bună înțelegere a personajelor, rolurilor și subtextului pieselor va permite membrilor să relaționeze mai bine la diferite situații, context și chiar culturi. Membrii sunt încurajați să dezvolte empatia, capacitatea de a vedea lumea din perspectiva altor persoane, fără a judeca. Acest lucru, la rândul său, va construi inteligența emoțională a elevilor prin folosirea imaginației.

Metode teatrale aplicabile în educație

Jocuri de rol: Elevii interpretează diverse personaje, explorând situații și perspective noi. Prin integrarea acestor activități interactive în procesul educațional, elevilor le crește interesul și motivația pentru învățare, deoarece ei nu mai sunt simpli receptori pasivi de informații, ci protagoniști activi ai propriei educații.

Improvizație: Activitățile improvizate stimulează spontaneitate și creativitate.

Dramatizarea textelor literare: Elevii pot învăța texte clasice sau contemporane prin transpunerea acestora în scenă. Dramatizările implică interpretarea unor povești sau situații prin acțiuni, dialoguri și mișcări scenice, fiind o metodă eficientă de dezvoltare a limbajului. Dramatizările îi ajută pe elevi să își îmbunătățească dicția, să înțeleagă structura discursurilor mai complexe și să își dezvolte capacitatea de a relata sau descrie evenimente.

Teatrul forum (metoda lui Augusto Boal): Elevii participă activ la rezolvarea unei situații dramatice, discutând și propunând soluții.

Teatru Forum constă, în esență, în a propune unui grup de spectatori, după o primă improvizație a unei scene, să îl înlocuiască pe protagonist și să încerce să improvizeze variații ale acțiunilor acestuia. Adevăratul protagonist trebuie, în final, să improvizeze acea variantă, dintre cele jucate de spectatori, care l-a motivat cel mai mult.

Protagonistul este acel non-actor care a avut experiența pe care o prezintă pe scenă sau o experiență similară. În acest demers el primește, pe calea improvizației teatrale, experiența de la membrii comunității și este liber să aleagă și să își asume una sau alta dintre experiențele primite (Boal, 2002).

Crearea de scenarii: Elevii colaborează pentru a scrie scenarii inspirate din teme sociale, istorice sau personale.

Exemple practice de utilizare a teatrului în educație.

Studiul literaturii: Elevii pot dramatiza fragmente din opere literare, cum ar fi povești, poezii sau piese de teatru, pentru a înțelege mai bine contextul și mesajele autorului.

Istorie prin teatru: Organizarea unor scenete care recrează momente istorice importante ajută la asimilarea cunoștințelor într-un mod memorabil.

Educația civică: Jocurile de rol pe teme precum drepturile omului, responsabilitățile cetățenești sau problemele comunității contribuie la dezvoltarea unui spirit civic activ.

Științele sociale: Teatrul forum poate fi utilizat pentru a aborda subiecte precum discriminarea, egalitatea de gen sau schimbările climatice.

Elevii-actori trebuie, în primul rând, să conștientizeze semnificația jocului, iar ulterior să se conformeze normelor teatrale pentru că „jocul nu este viața obișnuită sau propriu zisă, ci o ieșire din ea, într-o sferă temporară de activitate cu tendință proprie” (Huizinga, 2018, 48).

Munca în echipă este, fără îndoială, un element esențial al dramei - fără ea, nu pot fi jucate piese de teatru și spectacole.

Teatrul cere elevilor să se exprime deschis pe parcursul activităților, ceea ce îi ajută pe membri să devină prieteni, sprijinindu-se reciproc.

Teatrul ca formă de terapie își are rădăcinile în timpuri străvechi, unde ritualurile și spectacolele erau folosite pentru vindecarea comunității. În secolul al XX-lea, utilizarea sa în psihoterapie a început să fie sistematizată, figuri precum Jakob Moreno introducând psihodrama ca metodă terapeutică.

Punctul de pornire al concepției moreniene este ideea că în fiecare om există un potențial creativ, care însă nu este utilizat de acesta, nu este activat. Psihodrama este utilizată pentru a ajuta persoanele să își rezolve problemele, să ajungă la catharsis, să afle adevărul în legătură cu sine însuși, să se înțeleagă pe sine, să exploreze tipare de interacțiune disfuncționale, și să învețe să le modifice. Se utilizează intenționat teatrul pentru ca persoanele se poată ameliora simptomele mentale și fizice de integrare și de asemenea este o tehnică bună pentru dezvoltarea personală a fiecărui individ.

Psihodrama transferă conflictele reale pe planul jocului, deci al imaginarului urmând apoi reantrenarea în roluri sociale efective. Această reantrenare capătă un loc important în metoda de lucru a lui Moreno. El era convins că Eul poate ieși la iveală din roluri, dar impactul la contactul cu lumea reală s-a dovedit a fi foarte puternic, necesitând o reantrenare, o readaptare.

Teoria despre dezvoltarea copilului a lui Moreno oferă informații suplimentare despre psihodrama și copii. Moreno a sugerat că dezvoltarea copilului este împărțită în trei etape: identificarea identității personale, recunoașterea în sine (etapa oglinzii) și recunoașterea celorlalte persoane (etapa de inversare a rolului). Oglinzirea, jocurile de rol și alte tehnici psihodramatice se bazează pe aceste etape.

Moreno spunea că psihodrama poate fi utilizată pentru a ajuta oamenii să își continue dezvoltarea emoțională prin utilizarea acestor tehnici.

Psihodrama este o metodă terapeutică care utilizează principiile teatrale pentru a explora și experimenta emoții și relații prin intermediul jocului de rol. Terapia prin psihodramă utilizează tehnici precum improvizația, jocul de rol și spațiile simbolice, care permit participanților să exploreze experiențele lor interioare într-un mediu sigur.

Psihodrama, folosită în activitatea psihoterapeutică a grupului și în munca individuală cu pacientul (sub forma unei monodrame), oferă mari oportunități de a lărgi percepția pacientului asupra mecanismelor interne foarte complicate ale conflictelor și deficitelor. Psihoterapeut - lider încurajează pacienții să fie creativi și la dezvoltarea spontană a elementelor de personalitate blocate. Specificul psihodramei este o rezolvare relativ rapidă a multor ani de conflict în curs și repararea permanentă a experiențelor traumatice, chiar și din copilăria timpurie (Litwinska-Raczka, 2018, 4).

În cazul în care există dificultăți în exprimarea verbală directă, folosirea teatrului de păpuși în terapie este un mijloc prin care se poate dezvolta exprimarea și comunicarea cu copiii.

Pe lângă efectul emoțional asupra tinerilor spectatori, păpușile servesc ca modele de urmat, reprezentând o formă concretă a personajelor din povești, basme sau fabule.

Majoritatea spectacolelor de teatru de păpuși sunt bazate pe scenarii adaptate din basme sau povești. Reprezentarea aceluși tărâm fantastic al poveștilor într-un decor de teatru animat de păpuși stimulează imaginația copiilor să exploreze mai departe.

Această formă concretă a poveștii îi ajută pe copii să își imagineze continuarea sau variante alternative ale acesteia, canalizându-le astfel creativitatea și imaginația.

Copiii sunt atrași de păpuși, se identifică cu ele și împărtășesc aventuri și întâmplări. Relația dintre copil și păpușă contribuie la dezvoltarea empatiei în rândul celor mici.

Vocabularul utilizat de o păpușă reflectă vocabularul personajului din poveste. Prin urmărirea atentă a spectacolului, copiii își îmbogățesc și diversifică vocabularul. Teatrul de păpuși are un impact emoțional semnificativ asupra copiilor, fiind un instrument

educațional complex care poate contribui la formarea personalității și caracterului viitorului adult.

Terapia prin artă este un mod creativ și alternativ de a desfășura o muncă ce este centrată pe creația artistică, pe dezvoltarea flexibilității, a creativității, a imaginației și spontaneității. Realizând toate acestea, ea „are potențialul de a mobiliza aspectele reziliente din fiecare copil” (Moschini, 2005, 54).

Teatrul terapeutic este o practică inovatoare care combină expresia artistică cu dezvoltarea personală și emoțională. Este o tehnică ce folosește artele spectacolului pentru a încuraja creșterea psihologică și emoțională, permițând indivizilor să își exploreze emoțiile, conflictele interioare și relațiile într-un mod sigur și creativ. Prin dramatizare, participanții au oportunitatea de a interpreta situații din viața lor reală, de a explora perspective diferite și, în cele din urmă, de a dezvolta strategii pentru a face față dilemelor lor.

Unul dintre cele mai notabile beneficii este îmbunătățirea comunicării. Prin interpretarea și reprezentarea situațiilor, participanții învață să își exprime sentimentele și gândurile mai eficient. Acest lucru este benefic în special pentru cei care pot avea dificultăți în comunicarea verbală, cum ar fi copiii sau persoanele care au suferit traume.

Prin crearea unui spațiu în care toată lumea își împărtășește poveștile și emoțiile, se stabilește o legătură care promovează empatia și sprijinul reciproc. Acest mediu de acceptare este crucial pentru cei care se confruntă cu probleme de stimă de sine sau anxietate, deoarece le permite să se simtă auziți și înțeleși fără judecată.

Un alt aspect fundamental al teatrului terapeutic este capacitatea sa de a ajuta participanții să facă față stresului și anxietății. Prin dramatizare, elevii își pot externaliza grijile și pot găsi noi modalități de a le aborda. Acest proces de externalizare facilitează identificarea tiparelor comportamentale dăunătoare și căutarea unor soluții constructive.

În educație, teatrul terapeutic poate fi folosit pentru a aborda probleme precum bullying-ul, anxietatea și dificultățile de adaptare. Prin tehnici teatrale, elevii pot învăța să și exprime emoțiile, să identifice problemele și să lucreze la rezolvarea conflictelor cu colegii lor.

Cercetările recente în neuroeducație arată că învățarea prin experiență activează simultan mai multe arii ale creierului, facilitând memorarea și înțelegerea de durată (Willis, 2022).

Viitorul teatrului terapeutic este promițător, cu un interes tot mai mare pentru tehnicile care integrează arta cu terapia. Noile abordări și metodele inovatoare devin din ce în ce mai populare, permițând teatrului să fie utilizat ca instrument eficient de sprijin în tratamentul sănătății mintale. Practicile creative vor deveni din ce în ce mai importante, în special în contextul includerii unor grupuri sociale diverse.

De secole, teatrul a avut puterea unică de a conecta oamenii și culturile, oferind o arenă pentru dialog și schimb de idei. Spectacolele educaționale nu numai că distrează, ci și modelează atitudini sociale, îmbogățesc cunoștințele despre diferite tradiții și

perspective și promovează înțelegerea interculturală. Datorită diversității temelor și stilurilor, fiecare membru al publicului poate găsi ceva care să-i placă, ceea ce duce în cele din urmă la o reflecție și un dialog mai profund.

Impactul teatrului asupra dezvoltării personale și sociale a elevilor este incontestabil. Prin încorporarea teatrului în educație, elevii își pot dezvolta abilități de viață esențiale într-o lume în continuă schimbare. Încrederea în sine este unul dintre principalele domenii care beneficiază de munca în teatru. Prin reprezentațiile în fața unui public, elevii învață să gestioneze anxietatea și să depășească provocările, ceea ce se traduce printr-o mai mare încredere în sine, atât în contexte publice, cât și în situații de zi cu zi.

Integrarea teatrului în educație aduce o abordare dinamică care îmbogățește programa academică, dezvoltând indivizi mai empatici, creativi și rezistenți.

Este esențial ca instituțiile de învățământ să recunoască valoarea teatrului și să caute modalități inovatoare de a-l încorpora în programele lor. Cu o pregătire și un angajament adecvat atât din partea educatorilor, cât și a elevilor, teatrul poate deveni un motor al schimbării și al creșterii personale, sociale și educaționale, modelând astfel generații care prețuiesc diversitatea, creativitatea și exprimarea. Astăzi, este mai important ca niciodată ca tinerii să aibă acces la oportunitățile pe care le oferă teatrul, pregătindu-i să înfrunte un viitor plin de provocări și posibilități..

BIBLIOGRAFIE

- ABELL, L., 2016, *Funny Feminism: Reading the Texts and Performances of Viola Solin, Tina Fey and Amy Poehler, and Amy Schumer*. In: *Thesis. Performance Studies*. Texas A&M University.
- BOAL, Augusto, 2002, *Jocul pentru actori și non-actori. Teatrul Oprimărilor în practică*, București, Fundația Concept.
- HUIZINGA, Johan, 2018, *Homo Ludens - Încercare de determinare a elementului ludic al culturii*, Humanitas, București.
- JOHNSTONE, Keith, 2011 *Theatrespiele Spontaneitat. Improvisation und Theatresport*, Berlin, Editura Alexander.
- KELIN, D., SALDANA, J., CONRAD, D., 2021, *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Process*, in: *The Educational Theatre Journal*, 73(2), Harvard University Press.
- LITWINSKA-RACZKA, Katarzyna, 2018, *Jacob Levy Moreno's Psychodrama As a Work Technique For Treating Patients in Group and Individual Psychotherapy*, Lublin. Sciendo.
- MALCOCI, L., 2016, *Teatrul forum – mijloc de educație nonformală*, în *Revista Didactica Pro*, nr. 5-6.
- MOSCHINI, Lisa, B., 2005, *Drawing the Line, Art Therapy with the Difficult Client*, John Wiley & Sons, Inc.

Symbolon Volume XXVI. no. 1 (48)

SPOLIN, Viola, 2008 *Improvizație pentru teatru*, traducere de Mihaela Bălan-Bețiu, București, U.N.A.T.C PRESS.

WILLIS, J., 2022, *How the Brain Learns: The Role of Emotion in Learning*, in *The Educational Theatre Journal*, ASCD.

© Marcela Livia DAN, 2025. Acest articol este distribuit sub licența Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY).